

ת"פ 3076/08/18 - מדינת ישראל נגד באו-וורקה בע"מ, ח.פ., פוואז עתאמנה,

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

ת"פ 3076-08-18 ישראל נ' באו-וורקה בע"מ ואח'
בפני כבוד השופט אסף הראל

בעניין: מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד י' שניידרמן
נגד
1. באו-וורקה בע"מ, ח.פ.
2. פוואז עתאמנה,
ע"י ב"כ עו"ד א' שרקאווי
המאשימה
הנאשמים

הכרעת דין

1. בפתחה של הכרעת הדין, אציין כי החלטתי לזכות את הנאשמת 1- באו וורקה בע"מ - מהעבירה בה הואשמה שעניינה אי ביצוע בדיקה של פיגום ואי רישום תוצאות הבדיקה בפנקס הכללי, בהתאם לתקנה 20(ג) לתקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה), התשמ"ח-1988 (להלן - **תקנות עבודות בניה**) וסעיף 225 לפקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], התש"ל - 1970 (להלן - **הפקודה**).
2. הנאשמת 1 (להלן - **החברה**) עוסקת בתחום עבודות הבניה ובתקופה הרלוונטית בנתה פרוייקט בחדרה בשם "וילה וי" של שני בנייני מגורים: בנין 12 ובנין 13 (להלן - **האתר**). הנאשם 2 (להלן - **פואז**) היה בתקופה הרלוונטית בעליה הרשום של החברה ומנהלה. בכתב האישום הואשמו הנאשמים בשני אישומים שונים.
3. על פי הנטען באישום הראשון, נערך ביום 12.1.17 ביקור באתר של מפקחי עבודה ונמצאו בו הליקויים הבאים המיוחסים לחברה: לא הוצג באתר שלט במקום בולט; לא מונה מנהל עבודה והחברה - כמי שבאה במקום מנהל העבודה - לא רשמה בפנקס הכללי דו"ח על כל בדיקת פיגום; הפעלת מכונת הרמה על ידי אדם שלא מונה לכך; העסקת עובד בעבודות בגובה מבלי שהתקיימו התנאים הנדרשים בחוק; אי מסירת מידע עדכני לעובד במקום העבודה בדבר הסיכונים בו, אי קיום הדרכה למניעת סיכונים והגנה מפניהם ואי מסירת תמצית מידע בכתב לעובד על סיכונים בעבודה שבה הוא מועסק. נטען כי פואז לא נקט את האמצעים הסבירים למניעת העבירות והליקויים. לאור זאת נטען כי הנאשמים ביצעו שבע עבירות על הוראות הפקודה ותקנותיה ועל חוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד - 1954 (להלן - **חוק ארגון הפיקוח**) ותקנותיו ובכך סיכנו את בטחונם, שלומם וחייהם של העובדים באתר ואחרים. בתשובתם

לכתב האישום, הודו הנאשמים כי ביום 12.1.17 נערך ביקור פיקוח באתר וכפרו ביתר העובדות הנטענות באישום הראשון.

4. על פי הנטען באישום השני, ביום 4.12.16 נמסר לפואז צו בטיחות מס' 38565 המצווה על הפסקת כל עבודה באתר (להלן - **הצו**). ביטולו של הצו היה מותנה בתיקון כל ליקויי החקירה ומינויו של מנהל עבודה. נטען כי בביקור מפקחי העבודה באתר ביום 19.1.17 נמצא כי הצו הופר שכן נמשך ביצוע עבודות שאינן קשורות לתיקון הליקויים, וכי פואז לא נקט באמצעים נאותים כדי להבטיח את קיום הוראות החוק. נטען כי בכך ביצעו הנאשמים עבירה אחת, כל אחד, על חוק ארגון הפיקוח אשר סיכנה את בטחונם, שלומם וחיייהם של העובדים באתר ואחרים. בתשובתם לכתב האישום, הודו הנאשמים כי הצו נמסר לפואז וכי בוצע ביום 19.1.17 ביקור פיקוח באתר, אך כפרו ביתר העובדות הנטענות באישום השני.

5. מטעם המאשימה העידו יוסי מרבנט, מנהל תחום חקירות ותלונות במשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים (להלן - **מרבנט ו- משרד העבודה**, בהתאמה); גיל אורן, מפקח עבודה במשרד העבודה (להלן - **גיל**); דוד חסאן, מפקח עבודה במשרד העבודה (להלן - **דוד**); עומר סעיד, שהועסק בחברה באתר ושימש בתקופה מסוימת מנהל עבודה (להלן - **עומר**); ומוחמד אבו אלהוא, עובד של קבלן אלומיניום, אשר ביצע עבודה באתר בתקופה הרלוונטית (להלן - **מוחמד**). מטעם הנאשמים העידו פואז; סופיאן עאסי, המועסק בחברה מזה ארבע שנים בתפקיד מנהל שטח של כל האתרים בחברה (להלן - **סופיאן**); ותאופיק ג'בארין, בעל חברה לביצוע עבודות אלומיניום שביצעה עבודות אלומיניום באתר בתקופה הרלוונטית (להלן - **תאופיק**).

12.1.17 הביקורת באתר מיום

6. מרבנט הסביר בעדותו כי באתר נערכו מספר ביקורים על ידי מפקח עבודה, ובשלב מסוים - ביום 4.12.16 - הוציא גיל את הצו האוסר על המשך עבודות באתר עד תיקון הליקויים. אותו צו בוטל ביום 18.2.17. מרבנט הגיע לאתר עם דוד ביום 12.1.17 לאחר שגיל הפנה את תשומת לבו כי הוראות הצו מופרות, דבר שדרש חקירה פלילית שאותה מרבנט מוסמך לערוך. הם פגשו באתר את פואז. מרבנט ראה ליקויים שונים באתר וצילם תמונות (מוצג ת/2; עדות מרבנט בעמודים 9 ו- 20-21 לפרוטוקול; עדות גיל בעמוד 31 לפרוטוקול) (להלן - **לוח התצלומים**). הוא התרשם שהצו מופר והחל בחקירה (עדות מרבנט בעמודים 8, 21-22 ו- 24-25 לפרוטוקול). מרבנט ערך דו"ח חקירה המסכם את החקירה (מוצג ת/1; עדות מרבנט בעמוד 9 לפרוטוקול) (להלן - **דו"ח החקירה**). כמו כן ערך דו"ח פעולה, בעת שביקר באתר. בנוסף, גבה מרבנט במשרד האתר הודעות מהעובדים מוחמד שעבד באיטום חלון בבנין 12 וזבידאת עבד אל כרים שעבד בתוך סל ההרמה (מוצג ת/16; עדות מרבנט בעמודים 16 ו- 26 לפרוטוקול) (להלן - **דו"ח פעולה 12.1.17**).

7. הביקור מיום 12.1.17 לא התמצה רק בתחילת חקירה על ידי מרבנט לאור החשד להפרת הצו. באתר נמצאו גם ליקויי בטיחות ואלה נרשמו על ידי דוד. דוד ערך ביום 18.1.17 דו"ח ביקור - אשר נשלח לחברה - ובו פרט את ליקויי הבטיחות שהתגלו באתר בעת הביקורת ביום 12.1.17 (מוצג ת/15; עדות דוד בעמוד 38 לפרוטוקול; עדות מרבנט בעמוד 25 לפרוטוקול) (להלן - **דו"ח ביקור 12.1.17**).

8. מרבנט אימץ בעדותו את האמור בדו"ח פעולה 12.1.17 (עדותו בעמודים 16 ו- 20 לפרוטוקול). עדותו לא סתרה את האמור בדו"ח פעולה 12.1.17 ועלה ממנה כי הוא מסתמך בדבריו על דו"ח פעולה 12.1.17. גם דוד, בעדותו, אימץ את ממצאי דו"ח ביקור 12.1.17 ולא סתר את האמור באותו מסמך (עדות דוד בעמודים 38-40 לפרוטוקול). בכך הפך דו"ח פעולה 12.1.17 לחלק מעדותו של מרבנט ונטמע בה. דו"ח ביקור 12.1.17 הפך אף הוא לחלק מעדותו של דוד ונטמע בה (ע"פ 9969/01 פלוני נ' מדינת ישראל, פס' 14 (16.10.2006)).

9. יש לייחס לתוכנם של דו"ח פעולה 12.1.17 ושל דו"ח ביקור 12.1.17 משקל ניכר. ראשית, מדובר במסמכים מפורטים שנרשמו ביום הביקורת או בסמוך לו, וככאלה יש לייחס להם רמת דיוק גבוהה. שנית, הם נרשמו על ידי עובדי ציבור האמונים על ביצוע ביקורות מסוג זה. לא הוכח כי למי שרשמו מסמכים אלו - מרבנט ודוד - היה מניע שגרם להם לרשום במסמכים מידע כוזב. שלישית, תוכנם של דו"ח פעולה 12.1.17 ושל דו"ח ביקור 12.1.17, זוכה לעיגון מגרסתו של פואז. כך, למשל, הן בדו"ח פעולה 12.1.17 והן בדו"ח ביקור 12.1.17 נרשם כי באתר נמצאה במת הרמה. פואז אישר בעדותו כי אכן היתה במת הרמה וסל להרמת עובדים באתר (עדות פואז בעמוד 27 לפרוטוקול מיום 25.12.19). כך, למשל, בדו"ח פעולה 12.1.17 נרשם כי בבנין 12 מתבצעות, בין היתר, עבודות בתוך הדירות, ופואז אישר זאת בעדותו (עדות פואז בעמוד 19 לפרוטוקול מיום 25.12.19). רביעית, על אמינותם של דו"ח פעולה 12.1.17 ושל דו"ח ביקור 12.1.17 ניתן ללמוד גם מכך שלא נכללו בהם רק ממצאים המסבכים את הנאשמים, אלא גם ממצאים הפועלים לטובתם. כך, למשל, מדו"ח פעולה 12.1.17 עולה כי פואז שיתף פעולה עם החוקרים והציג בפניהם מידע ומסמכים. כך, למשל, בדו"ח פעולה 12.1.17 צויין כי בעקבות הביקורת עזבו את האתר עובדי החיפוי. כך, למשל, בדו"ח פעולה 12.1.17 צויין כי הוצג למרבנט תסקיר בדיקה של כננת באתר. לתוכנם של דו"ח פעולה 12.1.17 ודו"ח ביקור 12.1.17 - בכל הנוגע לליקויים שנמצאו באתר ביום 12.1.17 - אתייחס בהמשך, כאשר אבחן את סעיפי האישום הפרטניים.

10. יש לייחס דיוק ואמינות גם ללוח התצלומים שערך מרבנט (מוצג ת/2). זאת מאחר ומרבנט הסביר בעדותו את אופן ביצוע הצילומים. מעדותו עלה כי הצילומים צולמו באתר בימים 12.1.17 ו- 19.1.17 ומתייחסים לליקויים שנראו באתר; כי הם צולמו על ידו ביום הביקורת; וליד כל תמונה ניתן תיאור מילולי במסמך על מה שרואים בה, דבר שיש בו לחזק את רמת הדיוק שיש לייחס למידע שבתמונות (עדות מרבנט בעמודים 11-9 לפרוטוקול). לעדותו של מרבנט - ממנה ניתן ללמוד על אמינות לוח התצלומים - יש להוסיף את העובדה שבתצלומים נראים ממצאים שהנאשמים הודו בהם בעדותם. כך, למשל, בתמונות 3-9 נראים פועלים מבצעים עבודות בגובה באתר ביום 12.1.17. פואז לא כפר בכך שבוצעו עבודות כאלה אלא טען שהוא אינו מכיר את העובדים והסביר כי הודיע לעובדים שאין להיכנס לאתר לאחר שניתן הצו וכי אינו יכול לעשות מעבר לכך (עדות פואז בעמודים 19 ו- 22-23 לפרוטוקול מיום 25.12.19). לאור זאת, אני קובע כי לוח התצלומים משקף ממצאים שנמצאו באתר בעת הביקורת שנערכו בו בימים 12.1.17 ו- 19.1.17.

11. ביום 23.1.17, מספר ימים לאחר הביקורת מהימים 12.1.17 ו- 19.1.17, גבה מרבנט הודעה מפואז, לאחר שהזהיר אותו כי הוא והחברה חשודים בביצוע עבירות על החוק בקשר לעבודות בניה באתר (עדות מרבנט בעמוד 17 לפרוטוקול; מוצג ת/20) (להלן - **הודעת פואז**). ביום 19.1.17, במהלך הביקורת באתר, גבה מרבנט הודעה מעומר (מוצג ת/21; סעיף 4.3.11 לדו"ח החקירה) (להלן - **הודעת עומר**). יש לציין כי הצדדים הסכימו להגשת הודעת עומר כראיה, ומשכך בית הדין אינו מוגבל להתבסס עליה רק בהתקיים התנאים הקבועים בסעיף 10א לפקודת הראיות

[נוסח חדש], התשל"א - 1970 (להלן - **פקודת הראיות**) (סעיף 10ב לפקודת הראיות; הסכמת הצדדים בעמוד 8 לפרוטוקול מיום 18.6.19).

מי היו מנהלי העבודה באתר בתקופה הרלוונטית

12. מהראיות שהוצגו בפני עולה כי עד יום 16.1.17 שימש פואז מנהל עבודה באתר. החל מיום 16.1.17 - המועד בו התקבלה במשרד העבודה הודעת החברה על מינויו של עומר כמנהל עבודה - שימש עומר כמנהל עבודה באתר. על כן, בעת הביקורת ביום 12.1.17, היה פואז מנהל העבודה באתר. בעת הביקורת מיום 19.1.17, עומר הוא שהיה מנהל העבודה באתר (עדות מרבנט בעמוד 8 לפרוטוקול; דו"ח ביקור 12.1.17 שם רשם דוד כי "נפגשנו עם פואז עתאמנה מנהל העבודה"; עדות דוד בעמוד 39 לפרוטוקול).

13. ביום 16.11.15 הודיעה החברה למשרד העבודה על מינויו של עומר למנהל עבודה באתר בניה ברחוב יגאל אלון בהרצליה (מוצג ת/5; עדות מרבנט בעמוד 13 לפרוטוקול: ההודעה ניתנה על ידי החברה בשמה הקודם - סעיף 4.3.1 לדו"ח החקירה, מוצג ת/1). ביום 12.1.17 התקבלה במשרד העבודה הודעה של החברה - הנושאת תאריך 4.12.16 - לפיה עומר סיים את תפקידו כמנהל עבודה באתר הבניה ברחוב יגאל אלון בהרצליה (מוצג ת/4; עדות מרבנט בעמוד 13 לפרוטוקול).

14. החברה שלחה למשרד העבודה בפקס הודעה הנושאת תאריך 6.12.16 שם הודיעה על מינויו של עומר למנהל עבודה באתר. משרד העבודה לא קיבל הודעה זו, מאחר ורק הודעות מקוריות - הנשלחות בדואר רשום או נמסרות למשרד ידנית - מתקבלות (מוצג ת/12 - מסמך המסומן בצד שמאל לעמלה בסימון "ס.ע-3"; מוצג ת/18; עדות מרבנט בעמודים 18 ו-22-23 לפרוטוקול). יש לקבוע כי נוהל עבודה זה לפיו פועל משרד העבודה - אשר מחייב הגשת הודעה מקורית - אין בו כל פגם שכן הוא מבטיח ודאות בכל הנוגע להודעת מינויו של מנהל עבודה, ודאות העולה ממסמך המקור המוגש למשרד. ההודעה המקורית של החברה בדבר מינויו של עומר למנהל עבודה באתר התקבלה במשרד העבודה רק ביום 16.1.17 (עדות פואז בעמודים 17-18 לפרוטוקול מיום 25.12.19; מוצג נ/4).

15. מהראיות שהוצגו בפני עולה כי המועד - 16.1.17 - בו הגישה החברה למשרד העבודה את ההודעה המקורית בדבר מינויו של עומר למנהל עבודה, שיקף בפועל את ההסכמה בין החברה לבין עומר בנוגע למועד בו יחל עומר לשמש מנהל עבודה באתר. הסכמה זו קבעה כי עומר יתחיל לשמש כמנהל עבודה באתר רק ביום 16.1.17 ולא לפני כן. כך עולה גם מעדויותיהם של פואז ועומר.

16. עומר העיד כי בתחילה שימש כראש צוות באתר, עת שפואז היה מנהל העבודה במקום. תפקידו כראש צוות היה לזרז את קצב העבודה. בהמשך, מונה כמנהל עבודה באתר. הוא הכחיש כי חתם על הודעה מיום 6.12.16 שהעבירה החברה למשרד העבודה שם נרשמה כביכול הסכמתו לשמש מנהל עבודה באתר, והסביר כי הוא חותם בצורה שונה מהחתימה המתנוססת בסעיף 3 לאותה הודעה. הוא הכחיש כי שימש מנהל עבודה באתר מאז יום 6.12.16 (עדות עומר בעמודים 9-10 לפרוטוקול מיום 18.6.19; מוצג נ/1). גרסה זו בעדותו של עומר - באשר למועד בו החל עומר לשמש כמנהל עבודה - עולה בקנה אחד עם הודעת עומר. בהודעתו ציין עומר כי הוא משמש מנהל

עבודה באתר רק מזה כמה ימים וכי לפני כן שימש כראש צוות; כי יומיים לאחר הביקורת מיום 12.1.17 החל לשמש כמנהל עבודה באתר וקודם לכן כיהן פואז כמנהל עבודה באתר (עמודים 3-1 להודעת עומר). נכון הדבר כי כאשר נשאל עומר האם חתימתו מתנוססת על הודעת החברה מיום 6.12.16 בדבר מינויו כמנהל עבודה באתר השיב בתחילה כי זו חתימתו, אחר כך ציין כי זו אינה חתימתו, ובהמשך שינה שוב את גרסתו וציין כי זו כן חתימתו. לא מצאתי כי יש בכך להוות חוסר עקביות בגרסה המביא לכך שאין לקבל את גרסת עומר בנוגע למועד בו החל לשמש מנהל עבודה באתר. גרסתו של עומר בהודעתו היתה עקבית: הוא חזר פעם אחר פעם, במועדים שונים תוך כדי מתן ההודעה, על כך שהוא משמש מנהל עבודה רק מזה מספר ימים וכי קודם לכן שימש פואז כמנהל עבודה באתר (שורות 3-2, 11-10, 26-20, 70-65, 81-73, 96-86, 106-104 להודעת עומר). גם כאשר ציין בהודעה כי חתם על טופס מינוי מנהל עבודה, סייג זאת בכך שלא ידע שהחברה שלחה את טופס המינוי למשרד העבודה ביום 6.12.16, וכי הדבר נודע לו רק בשבוע בו מסר את ההודעה למרבנט. גם אז, חזר עומר על גרסתו כי הוא משמש מנהל עבודה באתר רק מזה כמה ימים ולא קודם לכן (שורות 106-100, 120-119 להודעת עומר).

17. בית הדין יכול לאמץ מגרסתו של עומר רק חלק ממנה ואין חובה שלא לאמצה במלואה רק בגלל שינוי הגרסה בהודעה בנוגע לחתימתו על טופס ההודעה (ע"פ 6157/03 הו"ך נ' **מדינת ישראל**, פס' 14(ו) (28.9.2005)). מצאתי לאמץ את גרסתו של עומר כי ביום 12.1.17 לא שימש מנהל עבודה באתר. זאת מאחר וגרסה זו - שעומר חזר עליה הן בעדותו והן בהודעתו - עולה בקנה אחד עם גרסת פואז ועם הודאת חוץ שלו.

18. בהודעתו, אישר פואז כי שימש מנהל עבודה באתר עד יום 16.1.17 (הודעת פואז בעמוד 6). זו הודאת חוץ שמצאתי להקנות לה משקל ניכר (סעיף 12 לפקודת הראיות). שוכנעתי כי ההודאה נמסרה מרצון, ואין טענה כי נמסרה תוך הפעלת לחץ כלשהו של מרבנט אשר גבה ההודעה.

19. הודאת החוץ של פואז זוכה לחיזוק - בגדר דבר מה נוסף - מעדותו בבית הדין. פואז אישר בעדותו כי הוא מודע לנהלי משרד העבודה לפיהם יש חובה להמציא למשרד הודעה מקורית על מינוי מנהל עבודה. לאור זאת, אף טרח פואז באחד המקרים לנסוע בעצמו למשרד העבודה כדי למנות את עצמו למנהל עבודה באתר על מנת שניתן יהיה להתחיל בתיקון הליקויים שצוינו בצו. הוא אישר גם כי הודעת החברה על מינויו של עומר למנהל עבודה - הנושאת תאריך 6.12.16 - התקבלה במשרד העבודה רק ביום 16.1.17 (עדות פואז בעמודים 18-17 ו- 20 לפרוטוקול מיום 25.12.19; מוצג נ/4). אילו היה עומר ממונה למנהל עבודה באתר כבר ביום 6.12.16, לא ברור מדוע התעכבה החברה תקופה כה ארוכה עד להמצאת ההודעה המקורית למשרד העבודה. בהינתן כי המצאת ההודעה יכולה להסיר מהנאשמים אחריות לביצוע פעולות המוטלות על מנהל עבודה (תקנה 5(ג) לתקנות עבודות בניה), אך סביר היה כי החברה תדאג להמצאת ההודעה המקורית למשרד העבודה בסמוך להכנתה. על כן אני דוחה את טענת פואז כי החברה שלחה את ההודעה למשרד העבודה ביום 6.12.16 (עדות פואז בעמוד 18 לפרוטוקול מיום 25.12.19) וקובע כי החברה שלחה את ההודעה בסמוך ליום 16.1.17. לאור זאת, העיכוב בהמצאת ההודעה למשרד העבודה מחזק את גרסתו של עומר כי מינויו למנהל עבודה באתר נעשה רק לאחר הביקורת מיום 12.1.17 ולא ביום 6.12.16. עצם העובדה שמשרד העבודה רשם באתר האינטרנט כי עומר החל לשמש כמנהל עבודה באתר מיום 6.12.16 (מוצג נ/2), אינה משנה מקביעתי זו, בהינתן כי מדובר ברישום טכני, הנסמך על התאריך הרשום בהודעת החברה, שאינו משקף בהכרח את מצב הדברים בפועל (עדות מרבנט בעמוד 22 לפרוטוקול). לאור זאת אני קובע כי ביום 12.1.17 לא שימש עומר מנהל עבודה באתר, ומי ששימש מנהל עבודה באתר עד יום 16.1.17 היה פואז. מינויו של פואז למנהל עבודה עד

16.1.17 לא היה בגדר פעולה פנימית רק בתוך החברה, אלא הודע גם למשרד העבודה. אני קובע כי משרד העבודה היה מודע לכך כי בעת הביקורת מיום 12.1.17 פואז הוא שהיה מנהל העבודה באתר, דבר הנלמד מכך שבדו"ח ביקור 12.1.17 רשם דוד כי "נפגשו עם פואז עתאמנה מנהל העבודה".

באתר לא היה קיים שלט

20. כמבצעת הבניה באתר, מחוייבת היתה החברה להציב בו, במקום בולט לעין, שלט שבו יצויינו שם מבצע הבניה ומענו; שם מנהל העבודה ומענו; ומהות העבודה המתבצעת (תקנה 7 לתקנות עבודות בניה).

21. בביקורו באתר ביום 12.1.17 לא ראה מרבנט כי מותקן בו שלט (דו"ח פעולה 12.1.17; עדות מרבנט בעמוד 9 לפרוטוקול). פואז אישר בהודעתו כי לא הוצב שלט באתר והוסיף כי שלט כזה יוצב בימים הקרובים (עמוד 6 להודעת פואז). מדובר בהודאת חוץ של נאשם, ולא מצאתי טעם שלא לקבלה.

22. שוכנעתי כי ההודאה נמסרה מרצון, ואין טענה כי נמסרה תוך הפעלת לחץ כלשהו של מרבנט אשר גבה ההודעה. בעדותו (עמודים 20-21 לפרוטוקול מיום 25.12.19) ניסה פואז לחזור בו מהודאתו זו וטען כי היה באתר שלט, וכי דבריו בהודעה שמסר היו לאחר שמרבנט אמר לו שאין שלט באתר, ואז השיב פואז שאם אין אז יותקן שלט. טענה זו לא מקובלת עלי. יש לזכור כי פואז מסר למרבנט הודעה כשהוא מזהר שהוא חשוד בביצוע עבירות, ולא סביר בעיני כי לו היה מותקן שלט באתר, היה משיב כפי שהשיב. זאת ועוד. פואז מסר את הודעתו ביום 23.1.17 לאחר שזומן למסור אותה, בחלוף ימים לא מעטים לאחר הביקורת שבוצעו בימים 12.1.17 ו- 19.1.17 - כך שאין לומר כי זו נמסרה תחת לחץ זמנים כלשהו (מוצג ת/6, עדות מרבנט בעמוד 14 לפרוטוקול). ממילא לא הוצגה על ידי פואז ראיה כלשהי שתתמוך בגרסתו בעדותו - שהיא גרסה שונה מהגרסה שמסר בהודעתו למרבנט - כגון קבלה או חשבונית המעידים כי החברה שילמה לגורם כלשהו תמורה להכנת שלט והצבתו באתר לפני יום 12.1.17. כשלוין גרסה זו של פואז בעדותו מהווה חיזוק - בגדר דבר מה נוסף - להודאתו בהודעה שמסר למרבנט (סעיף 12 לפקודת הראיות; רע"פ 4142/04 מילשטיין נ' התובע הצבאי, פס' 20 (14.12.2006)).

23. לאור זאת יש לקבוע כי בעת הביקורת ביום 12.1.17 לא היה מוצב באתר שלט. אי הצבת שלט באתר בהתאם להוראת תקנה 7 לתקנות עבודות בניה, מהווה עבירה על הוראות הפקודה (סעיפים 191 ו- 219 לפקודה). עבירה זו היא עבירה מסוג אחריות קפידה והיא אינה דורשת הוכחת מחשבה פלילית או אף מודעות. הנטל הוא על החברה להראות שנהגה ללא מחשבה פלילית וללא רשלנות וכי עשתה את כל שניתן כדי למנוע את העבירה (ע"פ (ארצי) 1002/04 רזפול בע"מ נ' מדינת ישראל, פס' 7 (27.3.2006); ע"פ (ארצי) 50155-08-10 חברת השמירה בע"מ נ' מדינת ישראל, פס' 26-28 (6.11.2012); סעיף 22 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977). מעבר לדרוש - גם אם יקבע כי מדובר בעבירה הדורשת יסוד נפשי של מודעות - בעניינינו יש לומר כי מתקיים בחברה יסוד המודעות, שכן כעולה מהודאתו של פואז בהודעתו, הוא ידע כי במועד ביצוע הביקורת לא היה קיים באתר שלט ויש לקבוע כי החברה לא עשתה את כל שניתן כדי למנוע את העבירה. על כן - מכח סעיף 219(א) פקודה - אני מרשיע את החברה בעבירה לפי תקנה 7 לתקנות עבודות בניה.

24. מאחר ומתקיים יסוד המודעות בפואז, מנהלה ובעליה של החברה, וזה לא הוכיח כי נקט אמצעים סבירים לכך שיוצב שלט בכניסה לאתר, יש להרשיעו - מכח סעיפים 219 ו- 222 לפקודה - בעבירה על תקנה 7 לתקנות עבודות בניה.

בפנקס הכללי לא נרשם דו"ח על בדיקות פיגום

25. מנהל עבודה מחוייב לבדוק כל פיגום ממנו יכול אדם ליפול לעומק של שני מטרים ומעלה, לפני תחילת השימוש בו וגם לאחר מכן. זאת כדי לעמוד על יציבותו של הפיגום ועל התאמתו לתכלית שלה נועד. בדיקות אלו יש לתעד בפנקס הכללי, שהוא פנקס המתנהל באתר העבודה (תקנה 20 לתקנות עבודות בניה; סעיף 198 לפקודה).

26. בביקורת מיום 12.1.17 נעשה שימוש בפיגום זקפים בבנין 13 באתר, עת שעובדים עמדו עליו והדביקו אריחי אבן. כך עלה מעדותו של מרבנט אשר זוכה לחיזוק מדו"ח פעולה 12.1.17; מדו"ח ביקור 12.1.17 ומלוח התצלומים. נכון הדבר כי בתמונות לא נראים פועלים על הפיגום, אולם מרבנט רשם בדו"ח פעולה 12.1.17 כי ראה על הפיגום בבנין 13 פועלים מדביקים אריחי אבן, ודי בראיה זו (עדות מרבנט בעמודים 19-20 לפרוטוקול; לוח התצלומים - תמונות מספר 10-13 ו- 22; דו"ח פעולה 12.1.17; סעיף 3 לדו"ח ביקור 12.1.17). לא רק מרבנט העיד על שימוש בפיגום, אלא גם עומר עשה זאת. עומר אישר בהודעתו כי ביום 12.1.17 נעשה שימוש בפיגום זקפים המותקן מחוץ לבנין 13 לצורך ציפוי אבן על קירות אותו בנין (הודעת עומר בשורות 35-40). גרסתם של מרבנט ושל עומר זוכה לחיזוק גם מעדות פואז שאישר כי בבנין 13 הותקן פיגום (עדות פואז בעמוד 17 לפרוטוקול מיום 25.12.19) וכן מעדותו של דוד שציין כי ביום 12.1.17 עבדו על הפיגום (עדות דוד בעמוד 40 לפרוטוקול).

27. במהלך גבית ההודעה מעומר, הציג עומר למרבנט עותק מהפנקס הכללי באתר, ומרבנט ביקש לצלם עמודים מתוכו. מהפנקס עולה כי בדיקת הפיגום בבנין 13 נעשתה לראשונה ביום 19.1.17, היינו לאחר הביקורת מיום 12.1.17, וזאת על אף שביום 12.1.17 נעשה שימוש בפיגום. מדובר בבדיקה שבוצעה על ידי עומר לאחר שמונה למנהל עבודה באתר (עדות מרבנט בעמוד 18 לפרוטוקול; מוצג ת/12 - מסמך המסומן בצד שמאל למעלה בסימון "ס.ע-4" שכותרתו "פנקס כללי - לעבודות בניה ובניה הנדסית"; הודעת עומר בשורות 127-129).

28. בעדותו אישר פואז כי הוא עצמו לא ערך בדיקה של הפיגום ולא רשם דבר בפנקס הכללי. הוא הסביר כי זו אחריותו של מנהל העבודה עומר (עדות פואז בעמוד 21 לפרוטוקול מיום 25.12.19). טענה זו יש לדחות, שכן כבר קבעתי כי עד ליום 16.1.17 מנהל העבודה באתר היה פואז ולא עומר. בפנקס הכללי, מעל רישום בדיקת הפיגום מיום 19.1.17, נערך רישום בכתב יד אשר הועברו עליו קווים, במטרה למחקו. אקבע כי אין להתייחס לרישום זה בפנקס ואין לראות בו כבדיקה של הפיגום. ככל שהנאשמים ביקשו להראות כי בוצעה בדיקה של הפיגום לפני יום 19.1.17 - מוטל נטל השכנוע עליהם, והם לא עמדו בו עת כלל לא הסבירו מי ביצע את הבדיקה ומתי.

29. לאור כל האמור לעיל אני קובע כי נכון ליום 12.1.17, בעת שבוצעה הביקורת באתר, לא נרשם בפנקס הכללי כי נערכה בדיקה כלשהי לפיגום בבנין 13, וזאת על אף שנעשה שימוש בפיגום במועד זה. האחריות בענין זה מוטלת על פואז, כמי ששימש מנהל העבודה באתר עד יום 16.1.17. אלא שהמאשימה, בכתב האישום המתוקן, לא

האשימה את פואז בעבירה של אי בדיקת הפיגום ואי רישום הבדיקה בפנקס הכללי. היא האשימה רק את החברה בכך, תוך טענה שלא מונה מנהל עבודה (עמוד 2 לפרוטוקול). כאמור, אין בפנינו מקרה שבו עד ליום 16.1.17 לא היה כלל מנהל עבודה באתר. נכון למועד הביקורת מיום 12.1.17, מנהל העבודה באתר היה פואז. לכן, לא היה מקום להאשים את החברה בעבירה זו, ויש לזכותה מאשמה זו.

30. אין מקום להרשיע את פואז בעבירה זו, שכן הוא כלל לא הואשם בה בכתב האישום באופן ישיר, אלא רק כאחריות הנוצרת בעקבות אחריות החברה. משכך, נמנעה ממנו היכולת להתגונן כראוי (סעיף 184 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב - 1982).

מכונת הרמה באתר הופעלה לא בידי מי שמונה לכך

31. באתר שבו מבוצעות עבודות בניה, אין להפעיל מכונת הרמה המופעלת בכח מכני, חשמלי, הידראולי או פניאומטי, אלא בידי אדם שמונה למטרה זו על ידי מבצע הבניה (תקנה 18(א) לתקנות הבטיחות בעבודה (עגורנאים, מפעילי מכונות הרמה אחרות ואתמים), התשנ"ג - 1992 (להלן - **תקנות עגורנאים**)). במפעיל נדרשים להתקיים תנאים שונים כמו היותו מעל 18 ועליו לעבור הדרכה בהפעלה ותחזוקה בטוחים של מכונת הרמה. מינוי כזה נדרש להיעשות לפי טופס שבתוספת החמישית לתקנות עגורנאים, ועל המינוי להימצא במקום שבו מופעלת מכונת הרמה (תקנות 18(ב) ו-18(ג) לתקנות עגורנאים). האחריות לביצוע המינוי מוטלת על מבצע הבניה - שהיא החברה בעניינינו - ולא על מנהל העבודה (תקנות 18(א) ו-20(ב) לתקנות עגורנאים). בהתאם לתקנות עגורנאים, במת הרמה נחשבת למכונת הרמה שתקנות אלו חלות עליה (הגדרת המונח "מכונת הרמה" שבתקנה 1 לתקנות עגורנאים).

32. מהראיות שהוצגו בפני עולה כי במועד הביקורת ביום 12.1.17 נעשה באתר שימוש בבמת הרמה. קביעה זו מתבססת על תמונות שצילם מרבנט בהן ניתן לראות במת הרמה באתר ששימשה להרכבת חיפוי אלומיניום על בנין 12 וכן עובדים המבצעים עבודה בגובה תוך שימוש בבמת הרמה (לוח התצלומים - תמונות 3-4 ו-14-16; עדות מרבנט בעמוד 10 לפרוטוקול). חיזוק לכך ניתן למצוא בכך שעומר אישר בהודעתו כי ביום 12.1.17 נעשה שימוש בבמת הרמה באתר לצורך התקנת מסתורי כביסה בבנין 12 (הודעת עומר בשורות 29-30).

33. השימוש ביום 12.1.17 בבמת הרמה באתר נעשה מבלי שמונה לכך אדם בהתאם להוראות תקנות העגורנאים. פואז בעדותו (בעמוד 22 לפרוטוקול מיום 25.12.19) אישר שאין טופס מינוי של מפעיל של במת הרמה. זו הודאת נאשם בעדותו. יש לדחות את גרסתו כי סבר שמי שעבר הדרכה על עבודה בגובה ועל הפעלת הבמה - יכול היה להפעילה. תקנות העגורנאים מחייבות מינוי בטופס מתאים, והדבר נועד להבטיח כי רק מי שהתמלאו בו התנאים הקבועים בתקנות אלו יוכל להפעיל את במת הרמה.

34. לאור זאת יש לקבוע כי בעת הביקורת ביום 12.1.17 נעשה שימוש בבמת הרמה מבלי שמונה לכך מפעיל בהתאם לתקנות העגורנאים. זוהי עבירה על הוראות הפקודה (סעיפים 191 ו-219 לפקודה). עבירה זו היא עבירה מסוג אחריות קפידה והיא אינה דורשת הוכחת מחשבה פלילית או אף מודעות. הנטל הוא על החברה להראות שנהגה ללא מחשבה פלילית וללא רשלנות וכי עשתה את כל שניתן כדי למנוע את העבירה. מעבר לדרוש - גם אם יקבע כי

מדובר בעבירה הדורשת יסוד נפשי של מודעות - בענייננו יש לומר כי מתקיים בחברה יסוד המודעות, שכן כעולה מהודאתו של פואז בעדותו, הוא ידע כי לא נעשה מינוי של מפעיל בהתאם לתקנות העגורנאים ויש לקבוע כי החברה לא עשתה את כל שניתן כדי למנוע את העבירה. על כן - מכח סעיף 219(א) לפקודה - אני מרשיע את החברה בעבירה לפי תקנה 18 לתקנות העגורנאים.

35. מאחר ומתקיים יסוד המודעות בפואז, מנהלה ובעליה של החברה, וזה לא הוכיח כי נקט אמצעים סבירים לכך שימונה מפעיל לבמת ההרמה בהתאם לתקנות העגורנאים, יש להרשיעו - מכח סעיפים 219 ו- 222 לפקודה - בעבירה על תקנה 18 לתקנות העגורנאים.

עבודות בגובה בוצעו ללא אמצעי הבטיחות הנדרשים

36. עבודה באתר בניה המתבצעת מתוך בימה מתרוממת או סל להרמת אדם, והכרוכה בסיכון לנפילת העובד מתוכה לתוך גובה העולה על שני מטרים, נדרשת להתבצע, בין היתר, כאשר העובד המבצע אותה מאובטח במערכת למניעת נפילה; כשהוא קשור לאותה מערכת וזו קשורה לנקודת עיגון בסל ההרמה או בבימה המתרוממת. עבודות אחרות המתבצעות מגובה - לרבות עבודה מעל משטח עבודה ללא מעקה או גידור תקני - והכרוכות בסיכון לנפילת העובד לתוך גובה העולה על שני מטרים, יש לבצע תוך שימוש במערכת בלימת נפילה, במערכת מיקום ותמיכה המשולבת במערכת לבלימת נפילה או במערכת למניעת נפילה. האחריות בענין זה מוטלת על מבצע הבניה (הגדרת המונחים "עבודות בגובה" ו"מבצע" בתקנה 1 וכן תקנה 8(ב) לתקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה), התשס"ז - 2007 (להלן - **תקנות עבודה בגובה**)).

37. על סמך הראיות שהוצגו בפני אני קובע כי ביום 12.1.17, בעת הביקורת, נעשה שימוש באתר בסל להרמת אדם שלא בהתאם לתקנות עבודה בגובה. כמו כן בוצעה עבודה מחוץ לחלון בגובה שלא בהתאם לתקנות עבודה בגובה. מרבנט העיד כי בעת הביקורת ביום 12.1.17 ראה שני עובדים בסל הרמה אשר לא היו חגורים ברתמת בטיחות, בניגוד להוראות תקנות עבודה בגובה. חיזוק לעדותו ניתן למצוא בלוח התצלומים ובתיאור התצלומים שרשם מרבנט (לוח התצלומים - תמונות 3-4; עדות מרבנט בעמודים 8 ו- 10 לפרוטוקול). מעדותו עלה גם כי עובד אחר נצפה מבצע עבודות איטום חלונות בגובה כאשר גופו מחוץ לחלון והוא חשוף לנפילה מגובה של 4-5 מטר - מבלי שהוא קשור (לוח התצלומים - תמונות 9-3; עדות מרבנט בעמוד 10 לפרוטוקול). גרסה זו של מרבנט עולה בקנה אחד עם גרסתו של עומר אשר אישר בהודעתו כי ביום 12.1.17 בוצעו באתר עבודות של התקנת חלונות ואיטומם (הודעת עומר בשורות 33-34).

38. חיזוק לגרסתם של מרבנט ועומר כי בוצעה עבודה מחוץ לחלון תוך חשיפה לנפילה, ניתן למצוא בגרסתו של מוחמד. בהודעה שמסר למרבנט ביום 12.1.17 (מוצג ת/22) אישר מוחמד כי ביום 12.1.17 עבד באתר בהרכבת חלונות; אישר כי עבד מחוץ לחלון בקומה שניה או שלישית בביצוע עבודת סיליקון מחוץ לחלון; וכי נתנו לו רתמת בלימות, אולם לא עשה בה שימוש והחזיר אותה לרכב, "בגלל שעבדתי בפינישים של הסיליקון". יש לציין כי הצדדים הסכימו להגשת הודעת מוחמד כראיה, ומשכך בית הדין אינו מוגבל להתבסס עליה רק בהתקיים התנאים הקבועים בסעיף 10א לפקודת הראיות (סעיף 10ב לפקודת הראיות; הסכמת הצדדים בעמוד 12 לפרוטוקול מיום 18.6.19). בעדותו בבית הדין, אישר מוחמד כי עבד באתר בהרכבת חלונות, וכי נצפה מבצע עבודת הרכבה מחוץ לחלון. הוא

הוסיף כי עבד באתר בהתאם להוראת מעסיקו, קבלן בשם נאדר. בשונה מהודעתו, ציין מוחמד בעדותו כי עשה שימוש ברתמת בטיחות בעת שעבד בגובה, אולם הוריד אותה על מנת לרדת לרכב להביא אוכל (עדות מוחמד בעמוד 13 לפרוטוקול). אני דוחה גרסה זו של מוחמד בעדותו. תחת זאת, אני מעדיף את גרסתו בהודעתו, שהיתה בעלת הגיון פנימי עת ציין שם כי לא עשה כלל שימוש ברתמת בלימות בשל סוג העבודה - "פינישים של הסיליקון". בנוסף, גרסת מוחמד בהודעתו נמסרה בזמן אמת. משכך היא מדוייקת יותר בהשוואה לעדותו שנמסרה שנתיים וחצי אחרי הביקורת (סעיף 10א לפקודת הראיות). לאור זאת, אני קובע כי ביום 12.1.17 לא עשה מוחמד שימוש כלל ברתמת בלימות בעת שעבד בגובה מחוץ לחלון בקומה שניה או שלישית בבנין באתר. חיזוק לגרסתו של מוחמד בהודעתו ניתן למצוא בתמונות שצילם מרבנט באתר, שם נראה עובד מבצע עבודה מחוץ לחלון בגובה מבלי שהוא קשור.

39. פואז, בעדותו, לא טען כי לא ידע שמבוצעות עבודות בגובה באתר ביום 12.1.17. טענתו התמקדה כי אינו מכיר את העובדים שביצעו את העבודה בגובה. הוא אישר בעדותו כי העבודה בוצעה בגובה ללא אמצעי בטיחות (עדות פואז בעמודים 19 ו- 22 לפרוטוקול מיום 25.12.19). לאור זאת, יש לקבוע כי פואז היה מודע לכך כי מתבצעת עבודה בגובה ללא אמצעי הבטיחות הנדרשים. מסקנה זו זוכה לחיזוק עת נותנים את הדעת לכך שפואז נכח באתר ביום 12.1.17, ואך סביר - כבעלי החברה וכמי ששימש מנהל עבודה באתר באותו מועד - שראה את העבודות שמתבצעות בו (עדות מרבנט בעמוד 29 לפרוטוקול, שורות 20-23). היא עולה גם בקנה אחד עם ההודעה שמסר פואז, שם אישר כי ידע שעובדי קבלן האלומיניום אמורים היו לבצע ביום 12.1.17 עבודה של פירוק חלונות. הוא ציין שם גם כי האתר נעול בדרך כלל ואנשים לא נכנסים במקריות לאתר (עמוד 4 להודעת פואז; סעיף 11 לפקודת הראיות). גם אם פואז לא הכיר את העובדים שביצעו את העבודה בגובה, אין הדבר גורע מאחריות החברה כמתבצעת הבניה ומאחריותו כמנהלה. היה על החברה למנוע את ביצוע העבודה בגובה בתנאים אלו, ללא קשר לשאלה האם מדובר בעובדי החברה או בעובדי קבלן משנה. החברה לא עשתה זאת ויש לדחות את נסיונו של פואז להטיל את האחריות בענין זה על קבלני המשנה (עדות פואז בעמוד 23 לפרוטוקול מיום 25.12.19).

40. לאור זאת אני קובע כי ביום 12.1.17 נעשה שימוש בסל להרמת אדם וכן בוצעה עבודה בגובה מחוץ לחלון - מבלי שהעובדים שביצעו עבודות אלו היו מאובטחים בהתאם להוראת תקנה 8 לתקנות עבודה בגובה. זוהי עבירה על הוראות הפקודה (סעיפים 191 ו- 219 לפקודה). עבירה זו היא עבירה מסוג אחריות קפידה והיא אינה דורשת הוכחת מחשבה פלילית או אף מודעות. הנטל הוא על החברה להראות שנהגה ללא מחשבה פלילית וללא רשלנות וכי עשתה את כל שניתן כדי למנוע את העבירה. מעבר לדרוש - גם אם יקבע כי מדובר בעבירה הדורשת יסוד נפשי של מודעות - בענייננו יש לומר כי מתקיים בחברה יסוד המודעות, שכן כפי שקבעתי לעיל, פואז ידע שמבוצעות עבודות בגובה באתר ביום 12.1.17 ללא אמצעי בטיחות ויש לקבוע כי החברה לא עשתה את כל שניתן כדי למנוע את העבירה. על כן - מכח סעיף 219(א) לפקודה - אני מרשיע את החברה בעבירה לפי תקנה 8 לתקנות עבודות בגובה.

41. מאחר ומתקיים יסוד המודעות בפואז, מנהלה ובעליה של החברה, וזה לא הוכיח כי נקט אמצעים סבירים לכך שהעבודות בגובה תבוצענה כשהעובדים מאובטחים בהתאם להוראת תקנה 8 לתקנות עבודה בגובה, יש להרשיעו - מכח סעיפים 219 ו- 222 לפקודה - בעבירה על תקנה 8 לתקנות עבודה בגובה.

לא נמסר לעובדים מידע עדכני בדבר סיכונים באתר; לא בוצעה הדרכה לעובדים באתר בדבר מניעת סיכונים;

ולא נמסרה לעובדים באתר תמצית מידע בכתב בדבר סיכונים בעבודה

42. כמבצעת הבניה באתר, נחשבת החברה ל"מחזיק במקום העבודה" (תקנה 1 לתקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים), התשנ"ט - 1999 (להלן - **תקנות הדרכת עובדים**)) - הגדרת המונח "מחזיק במקום העבודה" - בסעיף קטן 2; סעיף 191 לפקודה). גם בפואז - בהיותו מנהל עבודה באתר במועד הביקורת ביום 12.1.17 וגם מכח היותו מנהל החברה - יש לראות כ"מחזיק במקום עבודה" (תקנה 1 לתקנות הדרכת עובדים, בסעיפים קטנים 4-6). ככאלה, מוטלת היתה על החברה ועל פואז חובה לקיים לעובדים לפחות אחת לשנה - באמצעות בעל מקצוע מתאים - הדרכות בדבר מניעת סיכונים והגנה מפניהם ולוודא שכל עובד הבין את ההדרכה; למסור לעובדים מידע עדכני בדבר הסיכונים במקום העבודה והוראות עדכניות לשימוש בטוח בציוד, בחומרים ובתהליכי עבודה במקום; ולמסור לעובדים באתר, לכל המאוחר עם תחילת עבודתם, תמצית בכתב של מידע בדבר סיכונים בעבודה בה הם עוסקים (תקנות 2-3 ו- 7 לתקנות הדרכת עובדים).

43. אני קובע כי החברה או פואז לא מסרו לעובדים מידע עדכני בדבר סיכונים באתר; לא ביצעו הדרכה לעובדים באתר בענין מניעת סיכונים; ולא מסרו לעובדים באתר תמצית מידע בכתב על סיכונים בעבודה.

44. מרבנט העיד כי בביקורת מיום 12.1.17 ביקש כי יוצגו לו מסמכים שנמסרו לעובדים ובהם תמצית מידע על סיכונים באתר, אך מסמכים כאלה לא הוצגו לו. הוא העיד גם כי מההודעות שגבה מהעובדים באתר - מוחמד אבו אלהוא זבידאת עבד אלכרים - עלה כי לא נמסרה להם תמצית מידע בכתב על סיכונים וגם לא נערכה להם הדרכה בדבר מניעת סיכונים. מדובר בשני עובדים שלא הועסקו ישירות על ידי החברה (עדות מרבנט בעמודים 18 ו- 23 לפרוטוקול). באשר לעובד זבידאת עבד אלכרים - הרי זה לא העיד בבית הדין ועל כן דבריו של מרבנט בנוגע למה שאמר לו זבידאת - הם בגדר עדות מפי השמועה שאין לקבל. מנגד, גרסתו של מרבנט בנוגע למוחמד מקובלת עלי, עת היא זוכה לתמיכה מהודעה שמסר מוחמד ומעדותו. מוחמד בהודעתו (מוצג ת/22) ציין כי אינו יודע מי מנהל העבודה באתר; אינו יודע את שמו של מי שנתן לו הוראות עבודה באתר; הוא לא קיבל הוראות בטיחות באתר ולא הסבירו לו את הסיכונים וגם לא קיבל תמצית מידע בכתב על הסיכונים באתר. גרסה זו לא נסתרה בעדותו שם ציין, בין היתר, כי לא קיבל הדרכה באתר והוא אינו יודע האם היה מנהל עבודה באתר (עדות מוחמד בעמוד 14 לפרוטוקול מיום 18.6.19). יש להטעים כי העובדה שמוחמד לא הועסק על ידי החברה, אלא הועסק על ידי אחד מקבלני המשנה שעבדו באתר עבור החברה, אינה גורעת מאחריות הנאשמים. החובות המוטלות על מחזיק במקום העבודה על פי תקנות הדרכת עובדים אינן מבחינות בין עובדים המועסקים על ידו באופן ישיר או לא. האחריות מוטלת בהתייחס לעובדים באתר, ללא קשר לצורת העסקתם (תקנות 2, 3, 7 ו- 10א) לתקנות הדרכת עובדים).

45. ראיה נוספת - מעבר לגרסתם של מרבנט ושל מוחמד - לכך שלא בוצעה הדרכה לעובדים באתר, ניתן למצוא בעובדה שהנאשמים לא הציגו פנקס הדרכה. מדובר בפנקס שהחברה ופואז - בתור "מחזיק במקום העבודה" - היו מחוייבים לנהל ולתעד בו את ההדרכות שבוצעו לעובדים (תקנה 6 לתקנות הדרכת עובדים; עדות גיל בעמוד 37 לפרוטוקול; סעיף 11 לדו"ח סיכום ביקור מיום 4.12.16 שערך גיל - מוצג ת/9).

46. יש לדחות את גרסת הנאשמים כי מסרו לעובדים באתר מידע בכתב בדבר מניעת סיכונים בעבודה (עדות פואז בעמוד 19 לפרוטוקול מיום 25.12.19; מוצג נ/5; הודעת הנאשמים לבית הדין מיום 9.1.20). הנאשמים לא עמדו

בנטל להוכיח טענת הגנה זו. כך, לא הוכח כלל שפועלים שעבדו באתר הם שחתמו על המסמך. אף עובד כזה לא הובא למתן עדות. כך, גם אם עובדים אכן חתמו על המסמך, לא הוכח כלל שמדובר בעובדים שעבדו באתר ביום 12.1.17. כאמור, מגרסתו של מוחמד עלה כי הוא לא קיבל הוראות בטיחות באתר ולא הסבירו לו את הסיכונים וכי גם לא קיבל תמצית מידע בכתב על הסיכונים באתר. אף אם מוחמד הוא העובד היחיד שמצב זה היה נכון לגביו - ואני קובע שמצב זה חל לגבי יתר העובדים באתר ולא רק לגבי מוחמד - די היה בכך כדי לבסס את היסוד העובדתי בעבירות אלו.

47. יש להטעים כי הדרכה תפעולית בנוגע לשימוש בבמת ההרמה, שניתנה לעובדים מסויימים, אינה מהווה הדרכה בדבר מניעת סיכונים בהתאם לתקנות הדרכת עובדים. הוכח בפני כי מתקן ההרמה בו נעשה שימוש באתר היה בבעלות חברת "אמיר" (עדות פואז בעמוד 22 לפרוטוקול מיום 25.12.19). במסמך מיום 12.1.17 של חברת "אמיר" (מוצג ת/12, מסמך המסומן בצד שמאל למעלה בסימון "ס.ע - 2") נרשם כי שני עובדים ששם מפורט במסמך - עומר ועלא - עברו הדרכה לתפעול מתקן הרמה. לא הוכח כלל כי אלו העובדים שעבדו באתר, ובפרט לא הוכח שאלו העובדים שעבדו על במת ההרמה במועד הביקורת מיום 12.1.17. ממילא נרשם במסמך כי מדובר בהדרכה תפעולית בלבד. לא עולה ממנו כי מדובר היה בהדרכה למניעת סיכונים בהתאם לתקנות הדרכת עובדים.

48. משהחברה ופואז לא מסרו לעובדים מידע עדכני בדבר סיכונים באתר; לא ביצעו הדרכה לעובדים באתר בדבר מניעת סיכונים; ולא מסרו לעובדים באתר תמצית מידע בכתב בדבר סיכונים בעבודה - חזקה שהיו מודעים לכך ומתקיים בהם היסוד הנפשי הנדרש בעבירה זו (ע"פ 6294/11 פלוני נ' מדינת ישראל, פס' 125 (20.2.2014)). בגין מחדלים אלה של החברה ושל פואז אני מרשיע אותם - מכח הוראת תקנה 15 לתקנות הדרכת עובדים - בעבירה על תקנות 2-3 ו-7 לתקנות הדרכת עובדים.

בביקורת הפיקוח מיום 19.1.17 נמצא כי הצו הופר

49. גיל ביקר באתר ביום 4.12.16 ומצא בו ליקויים שונים אשר נרשמו בדו"ח סיכום ביקור פיקוח. מדובר היה בליקויי בטיחות רבים שסיכנו חיי אדם. לאור זאת, הוציא גיל באותו היום את הצו ובמקביל הוצא דו"ח סיכום ביקור שפרט את הליקויים (להלן - **דו"ח סיכום ביקור 4.12.16**). בצו נרשם, בין היתר, כי הוא מוצא מכח סעיף 6(א) לחוק ארגון הפיקוח וכי נאסר "המשך עבודה כל שהיא בפרוייקט 'וילה וי'... ואשר נבנה על ידי באו וורקה בע"מ וזאת מכיוון שהיום בביקור פיקוח נראו ליקויי בטיחות המסכנים חיי אדם." עוד נרשם בצו כי הוא יבוטל רק לאחר תיקון כל ליקויי הבטיחות והדרישות שנרשמו בדו"ח סיכום ביקור. הצו בוטל ביום 18.2.17 לאחר שגיל ביקר באתר ביום 22.1.17 והתרשם שתוקנו כל הליקויים (עדות מרבנט בעמודים 20-21 לפרוטוקול; מוצג ת/9; עדות גיל בעמודים 31 ו-36 לפרוטוקול).

50. מהראיות שהוצגו בפני עולה כי על אף הוראות הצו, בוצעו באתר ביום 19.1.17 עבודות בניה שאינן מתמצות רק בתיקון הליקויים אליהם הפנה הצו. מרבנט העיד כי חזר לאתר ביום 19.1.17, לאחר שביקר שם ביום 12.1.17, וראה שמתבצעות עבודות מבלי שהצו בוטל. בשני הביקורים באתר - ביום 12.1.17 ו-19.1.17 - התרשם מרבנט שהצו מופר, שכן באתר נמשכו עבודות הבניה (עדות מרבנט בעמודים 8 ו-22 לפרוטוקול).

51. חיזוק לגרסתו זו של מרבנט ניתן למצוא בדו"ח פעולה אותו ערך מרבנט עוד ביום 19.1.17, בנוגע לביקורת שביצע באותו יום באתר וכן בלוח התצלומים. בדו"ח נרשם, בין היתר, כי מרבנט ומפקח אחר בשם נביל פגשו בעומר באתר; כי בבנין 13 מבוצעת עבודה של הדבקת אריחי אבן וכן המשך בניית פיגום; כי בבנין 12 עובדים בצבע, רובה ועבודות גמר ובקומה א' מתבצעת עבודת צביעה בדירות; נצפה חשמלאי עובד בקומת כניסה; וכי על פי עומר יש באתר 30 עובדים (מוצג ת/13; עדות מרבנט בעמוד 16 לפרוטוקול) (להלן - **דו"ח פעולה 19.1.17**). אני קובע שיש לייחס לדו"ח פעולה 19.1.17 משקל ניכר. מדובר במסמך שנערך בזמן אמת ולכן יש לייחס לו דיוק; הוא מוזכר בעדותו של מרבנט ויש לראות בו כמי שמאמץ את האמור בדו"ח באופן שהוא נעשה לחלק מעדותו; והדו"ח עולה בקנה אחד עם תמונות שצילם מרבנט באתר מהן עולה כי בוצעו בו עבודות בניה שאינן קשורות רק לתיקון ליקויים (לוח התצלומים - למשל תמונה 29 בה נראה חשמלאי עובד בקומת כניסה בבנין 12; תמונה 25 בה נראית שוקת להשלכת פסולת על פיגום בבנין 13; ותמונה 12 בה נראה עובד צבע בדירה בבנין 12; עדות מרבנט בעמוד 11 לפרוטוקול). לכך יש להוסיף כי דו"ח פעולה 19.1.17 אינו כולל רק מידע שלילי: נרשם בו, למשל, שלא נצפה שימוש בבמת ההרמה, וזאת בניגוד לביקורת מיום 12.1.17.

52. גרסת מרבנט כי ביום 19.1.17 בוצעו באתר עבודות בניגוד לצו זוכה לחיזוק מגרסת עומר בהודעתו. עומר ציין שם כי פואז לא עדכן אותו אודות הצו ועל כך שאסור להמשיך בביצוע עבודות הבניה. מהודעתו עלה כי במועד הביקורת מיום 19.1.17 בוצעו עבודות בניה באתר שאינן מצטמצמות אך לתיקון ליקויים: הוא אישר שנעשה באותו יום שימוש בשרוול שוקת בצבע צהוב, המותקן על הפיגום בחזית המערבית, להשלכת פסולת מהקומות; והוסיף כי באותו יום עבדו באתר 30 עובדים, המבצעים בבנין 12 עבודות גמר של חשמל, צבע בדירות, ורובה בריצוף בתוך הבנין, ובבנין 13 מבצעים עבודות אבן ושיש בקירות חוץ, טיח בתוך הבנין והמשך הרכבת פיגום זקפים (הודעת עומר בשורות 2-7, 85-82 ו-130-134).

53. יש לדחות את גרסת פואז (עדותו בעמודים 17 ו-24 לפרוטוקול מיום 25.12.19) לפיה הליקויים אליהם התייחס הצו התמצו רק בבנין 12, ולא בבנין 13. מדובר בגרסה המנסה להראות כי ביצוע עבודות בניה באתר ביום 19.1.17 היתה מותרת. אינני מקבל גרסה זו. היא לא עולה בקנה אחד עם דו"ח סיכום ביקור 4.12.16 (מוצג ת/9) אליו מפנה הצו. עיון בדו"ח סיכום ביקור 4.12.16 מעלה כי נרשמו בו ליקויים המתייחסים לשני הבניינים. כך, למשל, ליקוי של היעדר גדרים במרפסות בניינים 12 ו-13; ופיגומי זקפים לא תקינים בשני הבניינים.

54. על כך שביום 19.1.17 בוצעו באתר עבודות בניה בניגוד לצו ניתן ללמוד לא רק מגרסת מרבנט ועומר, אלא גם מהודעתו של פואז. פואז אישר בהודעתו כי העבודות שבוצעו באתר בימים 12.1.17 ו-19.1.17 לא היו רק לצורך תיקון ליקויים. הוא הסביר כי עבודות בניה בוצעו בבניינים 12 ו-13 "זזה עקב אילוצים של לוח זמנים ותזרים כספי שאנחנו צריכים את הבנייה ואם לא אנחנו צפויים לכנסות [כך במקור - א.ה.] כספיים על איחורים ולכן ביצענו עבודות בהיקף מוגבל" (עמוד 2 להודעת פואז). מדובר בהודאת חוץ של נאשם, ולא מצאתי טעם שלא לקבלה. שוכנעתי כי ההודאה נמסרה מרצון, ואין טענה כי נמסרה תוך הפעלת לחץ כלשהו של מרבנט אשר גבה ההודעה. פואז מסר את הודעתו ביום 23.1.17 לאחר שזומן למסור אותה, בחלוף ימים לא מועטים לאחר הביקורת שבוצעו בימים 12.1.17 ו-19.1.17 - כך שאין לומר כי זו נמסרה תחת לחץ זמנים כלשהו (מוצג ת/6; עדות מרבנט בעמוד 14 לפרוטוקול). מדובר בגרסה הגיונית הנסמכת על אילוצים כלכליים של החברה, וגם מטעם זה יש לקבוע כי מדובר בהודאה שיש לקבל. לכך יש להוסיף כי גרסתם של מרבנט ועומר כי בוצעו באתר עבודות בניה בניגוד לצו - גרסאות שקיבלתי כאמור לעיל -

מהוות דבר מה נוסף המאפשר להקנות להודאת פואז משקל ניכר (סעיף 12 לפקודת הראיות).

55. אחת מטענות ההגנה שהעלו הנאשמים היא כי מעת שהוצא הצו, ניתנה על ידם הוראה לקבלני המשנה לא להגיע לאתר ולא לעבוד בו בעקבות הצו, וכי העבודות באתר התמקדו רק בתיקון ליקויים (עדות פואז בעמודים 17-18 לפרוטוקול מיום 25.12.19; עדות סופיאן בעמוד 25 לפרוטוקול מיום 25.12.19; עדות תאופיק בעמוד 26 לפרוטוקול מיום 25.12.19). גרסה זו לא מקובלת עלי. ראשית, כפי שכבר קבעתי לעיל, הוכח כי באתר בוצעו עבודות שחרגו מתיקון הליקויים שבצו. שנית, גם אם חלק מהעבודות באתר בוצעו ביום 19.1.17 על ידי קבלני משנה, החברה היא האחראית על כך שלא יבוצעו עבודות באתר בניגוד לצו. לא די שתעדכן את קבלני המשנה שלה, אלא עליה לאכוף זאת בפועל באתר הבניה, בתור מבצעת הבניה. החברה לא עשתה זאת. כאמור, ביום 19.1.17 בוצעו באתר עבודות בניה בניגוד לצו. עומר, מנהל העבודה באתר, לא ידע אז על קיומו של הצו ועל כך שיש איסור לבצע עבודות בניגוד לו. זהו מחדל של החברה. שלישית, מהודעתו של עומר עלה כי העבודות באתר ביום 19.1.17 לא בוצעו אך על ידי קבלני משנה. עומר ציין כי באותו יום עבדו באתר גם עובדים של החברה (הודעת עומר בשורה 5). רביעית, טענת הנאשמים כי ידעו את קבלני המשנה שאין לעבוד באתר בעקבות הצו, כלל לא הוכחה. סופיאן ציין כי הוא זה שנתן לקבלני המשנה את ההודעה בשם החברה. הוא טען שעשה זאת בעל פה ובכתב, אלא שהנאשמים כלל לא הציגו עותק מאותו מסמך. חמישית, פואז הודה בהודעתו כי היה צורך בביצוע עבודות בניה באתר בניגוד לצו, וזאת בשל אילוצים כלכליים של החברה. הודאה זו של פואז עומדת בסתירה לטענת הנאשמים כי פנו לקבלני משנה וביקשו מהם שלא לעבוד באתר בגלל הצו. גם מטעם זה יש לדחות גרסת ההגנה זו של הנאשמים.

56. כאמור לעיל, הצו בוטל לאחר שגיל ביקר באתר ביום 22.1.17 והתרשם שתוקנו כל הליקויים. לא ניתן היה לבטל את הצו מוקדם יותר. החברה הודיעה פעמיים למשרד העבודה על כך שביצעה את הצו אולם הצו לא בוטל שכן גיל הגיע למסקנה כי הליקויים לא תוקנו. כך, ביום 7.12.16 התקבלה במשרד העבודה הודעה של החברה שכותרתה "הודעה על ביצוע צו בטיחות...". בעקבות ההודעה, ביקר גיל באתר באותו יום אולם מצא שם ליקויים - אותם תיעד בדו"ח ביקור ממוחשב מיום 12.1.17 - דבר שמנע את היכולת לבטל את הצו (מוצגים ת/17-ת/18; עדות גיל בעמודים 32-33 ו-37 לפרוטוקול). כך, לא ניתן היה לבטל את הצו בעקבות הודעת החברה מיום 1.1.17 שנמסרה למשרד העבודה שבה הודיעה כי ביצעה את הצו (מוצג ת/8). זאת מאחר וגיל ביקר באתר באותו היום ומצא שכל הליקויים לא תוקנו - למשל לא הוצא תסקיר בדיקה לכננת חשמלית ולא הוצא פנקס הדרכה - ואף נמצאו ליקויים חדשים. בעקבות זאת הוציא דו"ח ביקור - הן ידני והן ממוחשב - שם רשם זאת (עדות מרבנט בעמוד 24 לפרוטוקול; מוצג ת/9 - מסמך עם סימון בצד שמאל למעלה "ס.ע-3"; מוצג ת/19; עדות גיל בעמוד 31 לפרוטוקול).

57. לאור האמור לעיל, אני קובע כי ביום 19.1.17 בוצעו באתר עבודות בניה בניגוד לצו. פואז היה מודע לכך, כעולה מהודעתו. יתרה מזו, עבודות הבניה שבוצעו ביום 19.1.17, תוך הפרת הצו, בוצעו על אף שבביקורת מיום 12.1.17 אמרו מפקחי משרד העבודה לפואז כי הצו מופר (דו"ח ביקור 12.1.17; דו"ח פעולה 12.1.17).

58. על המחזיק במקום העבודה לפעול בהתאם לצו. בענייניו, החברה היא המחזיקה במקום העבודה כמבצעת העבודה באתר. בבצעה פעולות בניה באתר ביום 19.1.17, פעלה החברה בניגוד לצו. יש לקבוע כי מתקיים בחברה יסוד המודעות, שכן כפי שקבעתי לעיל, פואז ידע שמבוצעות עבודות בניה בניגוד לצו. על כן אני מרשיע את

החברה בעבירה לפי סעיף 8(ב) לחוק ארגון הפיקוח. בנוסף, אי קיום הצו על ידי החברה מטיל אחריות גם על פואז כמנהלה הפעיל, שכן הוא לא הוכיח שהעבירה נעברה שלא בידיעתו וכי נקט את כל האמצעים הנאותים כדי להבטיח את קיום הצו סעיפים 8(ב) ו- 36(ה) לחוק ארגון הפיקוח). משכך, אני מרשיע את פואז בעבירה לפי סעיף 8(ב) לחוק ארגון הפיקוח.

סיכום

59. לאור כל האמור לעיל, אני מרשיע את החברה ואת פואז בעבירות הבאות:

- (א) בעת הביקורת ביום 12.1.17 לא היה מותקן באתר שלט - עבירה לפי תקנה 7 לתקנות עבודות בניה.
- (ב) שימוש ביום 12.1.17 בבמת הרמה מבלי שמונה לכך מפעיל בהתאם לתקנות העגורנאים - עבירה לפי תקנה 18 לתקנות העגורנאים. מדובר בעבירה שיכולה היתה לגרום למוות או לחבלת גוף.
- (ג) שימוש ביום 12.1.17 בסל להרמת אדם וכן ביצוע עבודה בגובה מחוץ לחלון מבלי שהעובדים שביצעו עבודות אלו היו מאובטחים - עבירה לפי תקנה 8 לתקנות עבודה בגובה. מדובר בעבירה שיכולה היתה לגרום למוות או לחבלת גוף.
- (ד) אי מסירה לעובדים של מידע עדכני בדבר סיכונים באתר; אי ביצוע הדרכה לעובדים באתר בדבר מניעת סיכונים; ואי מסירה לעובדים באתר של תמצית מידע בכתב בדבר סיכונים בעבודה - עבירות לפי תקנות 2-3 ו- 7 לתקנות הדרכת עובדים. מדובר בעבירה שיכולה היתה לגרום למוות או לחבלת גוף.
- (ה) ביצוע עבודות בניה באתר ביום 19.1.17 בניגוד להוראות צו בטיחות שאסר המשך עבודות בניה עד לתיקון הליקויים - עבירה לפי סעיף 8(ב) לחוק ארגון הפיקוח. מדובר בעבירה שיכולה היתה לגרום למוות או לחבלת גוף.

60. טיעונים לעונש ישמעו ביום 26.2.20 בשעה 11:00. על הנאשם להתייצב לדיון באופן אישי, שאם לא כן ניתן יהיה לדונו בהיעדרו.

ניתנה היום, ט"ז טבת תש"פ, 13 ינואר 2020, בהעדר הצדדים.